

TOMÁŠ VALTER

(15 minut rozhovoru – 80 minut přepisu – přepsáno 90 minut – celkem – 8 hodin přepisu)

1:33 konec přepisu, pak debata nad fotkama

Otázky, které pokládá Sandra jsou na konci otázky označeny: (Sandra)

T: Můžeme tě poprosit o tvůj životní příběh od začátku až do konce?

D: (Smích) Tak to je u mě trošku fakt zajímavý tímhle směrem, to teda fakt nevím. Spíš mě navádějte.

T: To musíš, kdy ses narodil, škola, práce, co tě směřovalo, rodinné podmínky.. (Sandra)

D: Narodil jsem se 28. prosince 85 v Chomutově, do rodiny vlastně, můžu říct, v té době jsem to ještě nevěděl, vlastně do německé rodiny, protože jak babička, to jsem zjistil později, že jo, tak babička i druhá babička německá rodina, ale to jenom já. Dětství bylo fajn, nemůžu si stěžovat, na základní školu jsem chodil tady do Jirkova, abych pak mohl jít na střední školu do Teplic, to moje vzdělávání bylo takový hodně rozježděný, protože na střední jsem chodil do Teplic na průmyslovku, to byl takovej omyl obrovské, protože já nejsem manuálně zručnej, takže tam všichni věděli, že tam jako nepatřím tak trošku, ale nějakým způsobem jsem to dodělal a navázal jsem v Ústí, vysokou a až tam jsem si začal uvědomovat víc, to jsme se vlastně potkali spolu v archivu, že příběhy té českoněmecké rodiny a pak až od babičky jsem zjistil víc věcí a pak mě to už nakoplo tím směrem, kde jsem vlastně teď a i vlastně to vzdělávání potom, když jsem přišel na to archivnictví, já jsem si dřív neuvědomoval úplně, babička koukala na německou televizi, v dětství ty soutěže, to jsem sledoval, pak přijížděli babičce sestřenice a tak, takže jako věděl jsem, ale až nějak víc jsem si to začal uvědomovat až na té střední, protože tam jsme měli spolužáka, kterej byl zase Wolf, takže jsme to objevovali tak jako vzájemně, no a na té vysoké jsem to skrz babičku dotáh tam kde jsem, asi tak. To je tak jako moje škola, no a teď pracuju v archivu v Děčíně, jako archivář, furt se pohybuju v té českoněmecké oblasti, nejenom skrz ten odsun, ale mám na starosti i justici, takže jsem se dostal nejen k okresním, ale i úředním soudům, což byli 38-45, takže já se furt v té českoněmecké, tak nějak jako pohybuju a dostal jsem se teď na takovou úroveň, že jsem takovej průkopník, protože tohle nikdo nedělal, to se začalo v 60. letech, nemluvilo se o tom a teď já jsem jako první, kterej udělal všechny, takže já jsem takovej průkopník na hodně frontách, jak jsem zjistil (úsměv), takže tak a nevím jako co dál úplně, tak mě možná nasměrujete vy.

T: Takže 85. ročník. Ty jsi říkal, že jsi se narodil v Chomutově, ale bydleli jste tady?

D: Jo, jo, odjakživa, protože táta dělal na Musce a tím, že se upsal..

T: Na čem dělal?

D: Muska - Mostecká uhelná, to nebyli úplně hlubinný, takže dělali u těch pásů ty, co to tam hrabe, tak oni to nějakým způsobem opravovali. Tam to fungovalo tak, že vy jste se upsala na 10, 15 let, že tam zůstanete v podniku a dostanete byt, takže tady vlastně co jsou ty sídliště, tak byli plný horníků, teď už teda bohužel ne, ale, ale, takže táta dělal tam, a bydleli jsme odjakživa tady, babička ty tady bydleli taky, ty byli původně od Mostu, pak až se odstěhovali sem, protože umřel ten..babičce táta, takže oni šli sem a vzali si rovnou babičky maminku, tu asi máma s babičkou povídali, takže jsem zdejší (smích) Odjakživa. Oni dostali ten byt někdy v červenci a já jsem se narodil v prosinci, takže.. No a díky Mostecký uhelný vlastně jsem ropácký dítě, když to tak řeknu. Moje dětství bylo super, ač jsme žili v hrozném prostředí, tak já jsem se dostával.. Mostecká uhelná měla, teď už to tak není, ale dřív, ještě v těch 90. letech ty letní tábory, já jsem byl od sedmi let každéj, máma si asi chtěla odpočinout s tátou, takže nás posílali na letní tábory, já si pamatuju, že jsem jel na dva turnusy, prostě odjel sem a akorát mi vyměnili prádlo, takže jsem byl měsíc pryč, takže ta Muska v tomhleto byla fajn, byl jsem v Řecku, ve Španělsku, ta Muska, jelikož jsem byl jako dítě nemocnej, tak jsem byl zavedenej na alergologii a Muska si kupovala odpustky, takže dávala peníze nemocnicím a tyhle děti pak jezdili ven, takže já jsem.., na dětství si teda nemůžu stěžovat vůbec, protože jsem se dostal ledaskam.

T: Já si to vždycky musím v hlavě srovnat.. Jelikož jsem o něco starší, tak Španělsko, v 80. letech bych mě asi nikdo do Španělska neposlal (smích)

D: Takže jí sem byl v lázních na 6 tejdnu, to bylo drsný, to jsme byli se ségrou, mě bylo asi 7, ségře tak 5 a jeli jsme někam do lázní a já ani nevím, kde to bylo a pak v devítce to už bylo super, byl jsem v lázních na 6 tejdnu v lednu, to bylo velmi super (smích) a vlastně díky Musce jsme toho jako děti sjezdili fakt hodně no. To bylo fajn.

T: Ty ses tady narodil, žil si tady, tvoje babička bydlela už tady, ale ty jsi řekl, že jsi se k těm kořenům dostal až přes jméno a že tě to začíná zajímat až později a přes jméno tak to by mě zajímalo, víš jako, jak prostě, dobře jako je spousta Milerů, který se jmenujou Miler

D: Ne, já jsem to nechtěl říct jako úplně přes jméno, ale my jsme o tom oba.. my jsme seděli vedle sebe v lavici, takže jsme to věděli, ale nějak jsme to vůbec neřešili

T: A to byla ta střední škola? (Sandra)

D: jo, jo, to byla střední škola, na střední škole to bylo takový jako..

T: A předtím v tom raným dětství jako.. (Sandra)

D: Vůbec jsem si to nějak.. babička s náma nemluvila, my jsme měli němčinu odjakživa, ale doma s náma nikdo německy nemluvil. Uvědomoval jsem si, že je to jinak jenom díky tomu, že sem jezdila teta a babičky sestřenice a bratranec, ty tady byli jednou za čas a to bylo jediný, jak si to člověk připouští a pak až na střední. Moje ségra tohle vůbec nevidí, nějak to neřeší tyhle českoněmecký ty.. Nevím no, nevím.

T: A jaks to vnímal, když třeba přijeli ty sestřenice a mluvili tím jiným jazykem a tys jim nerozuměl? (Sandra)

D: Tak jako nevím. Nerozuměl, ale fakt jsem to nevnímal..nevím.

T: A snažili se s tebou nějak komunikovat, že na tebe německy mluvili? (Sandra)

D: Když přijela teta, to já si.. naposled, když přijela teta, tak to jsme spolu mluvili, ale mluvili jsme spolu anglicky, protože ona byla ročník tři.. (vstupuje nějaká paní a říká: já vás přeruším) Takže teta byla ročník třicet.. možná jako náš děda a nebo je starší ještě 30. ročník, no a když přijela, ona chodila do německý školy a učila se anglicky jako dítě, takže my jsme spolu mluvili anglicky (úsměv)

T: Ale to už jsi musel být starší? (Sandra)

D: jo, jo, to mi bylo nějakých 19, ale předtím zase, to sem teta nejezdila, jezdil bratranec, tak to jsme tady jako děti byli, ale to jsme s nima nemluvili a oni s náma taky ne, spíš s babičkou, my jsme sem přišli na návštěvu a pak jsme šli zase domů za dvě hodiny.

T: Ani ti nic nepřivezli? (Sandra)

D: To si vůbec nepamatuju, že by něco vozili! (jakoby pohoršeně) Teta,když sem přijela, tak oni vozili, ona dělala v nějakým dobročinným tím, takže já jsem si připadal, jako takový chudý děti, ona přivezla auto plný těch věcí a než to odvezli do nějaký ty charity, tak my jsme si doma ještě jako probírali, jako chudý příbuzný (smích), to bylo výborný. No ale strejda, to nevím, jestli něco přivezli, asi jo, nevím, to by řekla asi babička. Takže až na střednía potom na vysoký jsem si to začal nějak uvědomovat.

T: A že by ses třeba zeptal babičky, proč tady hraje německá televize.. (Sandra)

D: Ne.

T: To bylo zkrátka přirozený (Sandra)

D: jo, to bylo, babička na to koukala, mě to bavilo, jako od malička, já nevím kolik mi mohlo bejt, to si pamatuju takový soutěže, jak oni tam odvírali takový dveře, nevím, jestli si to pamatujete, na RTL to běželo, jak oni otevřeli a tam bylo to auto a nebo zájezdy, to bylo výborný tohleto (smích) Tohle bylo dobrý, to si vybavuju jako dítě, tudle soutěž, to jo. Německou dechovku babička poslouchala, ale nějak víc jsme o tom nemluvili, vůbec

T: No a třeba dobrý.. to je ta jedna strana vlastně..babička a její příbuzenstvo, ale máš tady taky dědečka teda a jak je to tam s příbuzenstvem, víš, jako tě zajímá ta babiččina strana, ale teď máš ještě tu dědečkovu stranu, tam je to..jak je to?

D: Já jsem se vrtal v těch rodokmenech všeobecně, já to teď dělám manželce, ale tu naší část mám tak nějak zmáklou a ta dědovo část to je prostě, tím že.. ta dědova část je českoběloruská , dědovo táta, toho zajali za první války a pak zůstal, a byli nějak hodně chudý, to vím, co děda vyprávěl, že byli za první republiky hodně chudý a že ani fotky děda z dětství nemá, protože prostě nebyly peníze, aby si ty fotky mohli nechat udělat a mě občas přijde, že je to dědovi líto, že řešíme tu německou tu a tuhle stranu ne. Táta byl někde od Minsku, dědy tatínek, polskoběloruský kořeny a maminka byla od Lovosic, a to je ta dědova strana a strana

od táty, s tou moc nekomunikujeme, protože táta byl takovej Milouš, nyslím, to máma říkala, takže s nima jako moc nemluvíme, ale to je taková typická rodina od Vejprt, jako Šmidlovi a druhéj to je Valtr, a ač se píšeme česky, tak Valtrovi jsou od Ervenic, Ervenice Albrechtice, prostě tamta oblast. Nevím proč je počestnější, já jsem to teď taky našel v práci, tak třeba taky psali, dělal jsem paměti a tam byl Waněk s dvojitým w a maminka byla Bumentrit (?) a pak se nějak počestil, tak já to vlastně mám ze šesti osmin, dědovo jedna osmina česká, jedna polskoběloruská a zbytek to jsou všechno německý, ale o dědovi jsme nějak nemluvíli o týchle částí. Já vím akorát, že co děda vypráví, že ten táta přišel s Kozákama jako mladej, narukoval, když mu bylo 15 nebo tak nějak, ale jinak nějak víc ne. Víím, že měl děda sestru v Mostě, tam bydleli nějak vedle sebe no a nějak víc ne, to spíš máma mluvila o tetě, že tam chodila, teta neměla děti, takže máma tam chodila velmi ráda, měla se tam dobře.

T: No dobře a teď my zároveň se teda ptáme, tak dobře, tak to byla ta dědečkova větev a co víc teda o těch předcích z té babiččiny strany a jak ses k těm informacím dostal?

D: O babičky předcích, všechno to má navaznost na školu mojí, to co babička vyprávěla o Záluží, to je takovej startovací ten, startovací jak jsem se o to začal vůbec zajímat, pak byl článek od Raka v Nástupu to si pamatuju a to je další a pak se to kontinuálně rozjelo a začaly mě zajímat tyhle informace ohledně co se dělo v Chomutově a to, co víím o babiččiny předcích, to je souvislost, protože dělám v archivu, že jo, a víím, jak to v těch archivech chodí, víím, kde ty informace najít, takže já jsem třeba u babičky, pak už mě to nebavilo, aleu babičky víím, že jsou od Menhartic, jako ta babičky tatínek Manovi, ty jsou od Menhartic, dneska už nejsou Menhartice, ale víím o tom okolí, víím, že my jsme odsad' po Mišově, tam je babičky děda a my jsme roztažený takhle. Mám myslím, docela dobrý povědomí o tom, jak máme tu rodinu tu, jako obyčejný rolníci, tam nebyl nikdo, kdo by vyčníval, jako že by byl nějaký obuvník, obuvníci, rolníci, horníci potažmo tady, ale..

T: Ale to je někdy výhoda, že ti předkové byli rolníci, protože ti seděli doma, jako kdyby nebyli tolik mobilní, jako třeba nějaký měšťí.. jako třeba ne, že by nebyli vůbec mobilní, ale nebyli tolik mobilní, jako, když byl člověk třeba lékař nebo něco takového, ty potom se stěhovali často v tom 19. století

D: Jasně, ale zase oni tím, že se moc nehejbalí, tak já si prostě myslím, že ten genofond je tady .. to vidím teďko třeba u ženy, protože ona je ze Středních Čech, tam žádný německý ty nebyli, vůbec, tam se podíváte do matrik a tam nejsou žádný německý jména a dodnes se třeba od roku 1750 se v tý obci objevujou furt ty stejný jména dokola a jak jsem se do toho docela dostal, tak jsem zjistil, že oni jsou v okruhu 30 km takhle dokola a nikdo jinej tam není, takže oni mají přímý linie bratranec, sestřenice ve finále. Já jsem to říkal její babičce a ona: aaaaa, jako jo je to tak. Ale ještě zajímavý na tom je to, že jedna ta část, ta je od babičky a ta část od táty, tam jsou příbuzný, který jsou příbuzný zase s tamtěma od babičky, jo? Takže to je prostě tak promíchaný a tady je to taky, to asi všude stejný. Takže tím, že se nepohybovali moc, tak ten genofond..

T: Já si pamatuju, nějaký náš pan profesor říkal, jak ta šlechta byla zdegenerovaná, protože se vdávali a ženili mezi sebou a vemte si nějakou vesnici na střední Hané, tam je to to samé, protože tam se lidi také moc nepohybovali, takže to je to samé

T: Hele a pamatuješ si takový první příběh, který ti babička říkala právě o té historii, o té rodinné historii? Ty jsi říkal, že to byl hlavně ten pochod a tyhle ty události, které tě vedli k tomu, že jsi se o to začal víc zajímat. Pamatuješ si, kdy ti o tom poprvé řekla? (Sandra)

D: Ne. Jako dítě vůbec, jako dítě fakt ne, to bylo až na té střední škole, kdy mě to začalo zajímat a pak babička to nějak..

T: Takže sis o to sám řekl spíš? Že si jako přišel a řekl: mě by to zajímalo?(Sandra)

D: Spíš jsem si ty informace získal sám, nebo, ne, ne, mě pak zajímala trošku ta problematika toho odsunu a babička pak do toho ten její příběh jakoby, ten od toho táty, ale nevěděl jsem, jak to bylo u nich, jako v rodině, ale spíš tak jako obecně, obecně mě to zajímalo, to téma, to bylo ještě na střední škole a babička do toho dala ten její příběh

T: A proč zrovna na střední, co byl ten spouštěč? (Sandra)

D: já vůbec nevím (udiveně)

T: No, protože to mě taky zajímá, vem si, že na té škole jsi měl 30 spolužáků, zajímal se o to někdo?

D: To já ani nevím. Já vím, že jsme měli takovýho hroznýho učitele na dílny, ten byl hroznej, toho jsme se všichni báli, on byl schopnej po vás hodit kladivo třeba, fakt takovej blázen to byl, no a jednou přišel, když jsme tam byli první ročník a říká: Valtr, Wolf - Benderovci, a dělal si z nás srandu (zvýšení hlasu) z tohohle pohledu, to jsem vůbec nechápal, no a on ať zjistím jméno Valtr, z čeho to je. Řekl jsem to babičce a ona to nějakým způsobem přenesla do Německa a řekla, co to prapůvodně znamenalo a nevím no..

to jsme hráli ty počítačový hry, ty strategie s kamarádem, takový ty historický strategie, ty hry tenkrát začínaly, já jsem šel 2001 na střední a já jsem měl počítač od druháku a to byly takový ty strategie třeba z druhé světové války a prostě on člověk k té historii nějakým způsobem došel, já si pamatuju i středověký hry a člověk prostě k té historii takhle došel. Ono se říká, že ty hry děti kazí, ale když to nejsou střílečky, já jsem takhle získal povědomí o mapách, dostaneš povědomí o tom, co jsi dřív nevěděl a to byl možná taky takovej spouštěč, proč se zajímat o tu historii a o druhou světovou válku, a možná i takhle jsem k tomu došel. Nějakým způsobem mě začala zajímat historie, mě předtím vůbec, mě to bylo šumák, já jsem hrál fotbal, že jo, a nějak mě to nezajímalo, no a pak jsme hráli ty hry a nějak mě ta historie začala bavit a tady v Jirkově v knihovně jsem si půjčil knížku o Napoleonovi a dodnes miluju Napoleona, já mám sbírku knížek o Napoleonovi, ale doufám, že kvalitní (smích), no a pak jsem se vez, šel jsem na střední a tam ta problematika válečná a poválečná byla trošku víc, no jsem tam, kde jsem. Takže počítačový hry maj asi taky svoje kouzlo (smích)

T: A i na té průmyslovce byl dějepis, že jste se o tom bavili? (Sandra)

D: Ne, vůbec, vůbec. Hele na základní škole výuka historie skončila někde v 16. století. A na střední, k čemu ti je jedna hodina dějepisu tejdně? Tam začínáš zase od začátku, tam začneš antikou a končíš někde ve středověku, protože na to není čas. Takže na střední vůbec.

T: No dobrý, a když potom babička začala vyprávět, nebo ty jsi říkal, že zároveň to první vyprávění bylo to o tom pochodu, bylo to to první, nejdůležitější vyprávění, nebo byla tam i jiná?

D: Ne. Já jsem se začal zajímat o problematiku odsunu všeobecně a babička tam do toho přidala, tu prostě jejich rodinnou tu, a že její tatínek byl taky, takhle nějak postupně, prostě do té tématiky to nějak přidala a tím pádem mě to začalo zajímat, ale dřív by mě to ani nenapadlo, že my to máme v rodině taky nějak takhle, že ta naše rodina je, já neříkám německá, já říkám krušnohorská, já jsem totiž patriot už (smích) Němci mi teďka lezou na nervy, v některých věcech, a když jedeš vlakem, já jezdím těma ECéčkama, kde jezdí těch Němců hodně, tak mi občas lezou strašně na nervy, tak neříkám, že jsem Němec, aleže jsem Krušnohorec, nebo říkám Sudeťák, jako echt, sice špatně mluvím německy, ale furt se považuju za původního toho, tím, že to máme tady kořeny, ale dřív mě to vůbec nenapadlo tohleto.

T: Takže souvisí s tím zájmem historickým třeba ten lokalpatriotismus, nebo to přišlo až ..

D: To přišlo až potom

T: Nemyslím, že bys v deseti letech byl lokalpatriot, ale dobře

D: (Obrací se na Sandru) My, když jsme mluvili spolu, když jsme dělali ten rozhovor, tak ty jsi mi říkala, jak se cejtím, jestli se cejtím jako Němec a já jsem ti řek, že jo, ale to mezitím úplně ustoupilo a cejtím se jako Severočech, nebo.. Vůbec jako Němec, ale jako zdejší. Ono se to v průběhu let, jak je to dlouho, co jsme spolu mluvili, osm let? Tak se to trochu proměnilo tohleto no

T: To sji začínal, to jsi psal bakalářku, v archivu jsme se potkali (Sandra) No a prosím tě..

D: Takže ty jseš taky taková hybná síla (smích)

T: A pamatuješ si, co ti o tom babička vyprávěla? A jak jsi na to reagoval, nebo jaks to vnímal, co ti vlastně vyprávěla, ten příběh? A nejdřív spíš, co ti vlastně vyprávěla? (Sandra)

D: Ona mi to spíš doplnila, to, co já jsem jí říkal, co já o tom vím, tak ona do toho přidala tu svojí složku.

T: A o čem to bylo? (Sandra)

D: No, jako že byl na Staliňáku, babička říkala, takže v Záluží, že přišel a špatně slyšel, jak ho tam mydlili, jo a prostě, tak tohle do toho přidala, a jako že jejího dědu, pak když je odsunuli, tak on nechtěl, že byl antifašista, jo, tak tohle, co tom věděla. Babička si do dneška nepřipouští.. já jsem teď měl jít do Kadaně, tam mělo být nějaký sezení na gymplu a na nějakou diskuzi právě o pochodu, jak tady, tak v Ústí a já jsem si teď přečet řůru knížek a pak jsem tam nemoh jít, protože jsem byl nemocnej, což mě štválo, ale já jsem si teď přečet řůru knížek a uvědomil jsem si, že vůbec nevím tydlety věci a zjistil jsem řůru dalších věcí a babička spíš do toho dávala ty podněty a babička si dodneska nějak neuvědomuje, že komunisti byli největší hajzlové, a že na to měli, mimo jiné, ten zájem, tady, kdo to dělal, to

byli budoucí členi KSČ a to byla verbež. A babička si to vůbec nepřipouští, že to byli oni (šeptem). A děda, jak byli chudí, oni se za komunismu měli líp, než za první republiky, takže to vnímá líp, takže se kvůli tomu často hádáme, ale nemá to cenu. To máš to: máslo stálo osm korun a já říkám: dědo, ale dneska máš desetinásobný platy, to by mělo stát 80 korun, takže my se v tomhle směru docela často dohadujem a babička si to taky nepřipouští tohleto, no a spíš to co vyprávěla, spíš ten svůj pohled, jinak jsem si ty informace získal já, babička ví ten svůj příběh, ale že by něco věděla všeobecně o tématice, tak to úplně ne, to povědomí chybí, co k tomu vedlo, ty následky, říká se, jako všeobecně, že jenom odplata za válku, ale lidi už si nepřipouští ty... já říkám, že komunisti vydrželi tak dlouho, že to, co nakradli po válce, tak to jim vydrželo až do toho osmdesátého devátého (smích). Jo, že nepřipouští si ty věci okolo a nechápou ty souvislosti některý, no.. Takže to jsem si zjistil já, ty informace

T: Tak dobře, a kdybys teďka měl říct.. tak jsou to jenom ty příběhy o tom Staliňáku, jako to je ten, ten...kdybys měl říct to gró nebo to nejhlavnější, co patří do takového, já nevím, vyprávěcího fondu vaší rodiny, jestli se to takhle dá říct, tak je to jenom ten Staliňák, nebo jsou to vzpomínky i na jiné věci?

D: Ne. Tak Staliňák.. babička vyprávěla taky, když byla mladá, malá, jí byli 4 roky, pět, tak jak si s ní ty Rusové hráli, já nevím, jestli vám to vyprávěla

T: No ona nám to vyprávěla, nás by zajímalo, co víš ty jako

D: jo, no tak takový ty příběhy, jak si s ní **Rusové hráli**, jak byla pak nemocná, jak měla na obličej nějakou vyrážku, nebo co, díky tomu, že oni tam odhazovali různé věci a pak, když už jsem byl větší, ty příběhy, jak tam znásilňovali ty ženský některý, pak do toho děda přidal, protože děda bydlel v Bílině, tam to bylo taky, takže děda do toho doplňoval, že oni bydleli vedle hřbitova, takže tam, když z toho tábora vozili ty Němce, tak je vozili okolo nich, takže děda do toho přidával některý informace. Dědy švagr měl starší sestru a ona se vdávala nějak před válkou, ne na konci války, asi 45 a děda jak byl kluk, tak si doma schoval nějakou zbraň a oni pak toho jeho švagra popravili, on šel v době někdy s Horákovou, protože oni ho nějak chytli, nebo honili ho po vesnici, protože údajně měl pašovat, nebo nosit nějakou poštu přes hranici, no a když ho čapli, tak ho zavřeli a zároveň doma našli tu zbraň a on to vzal na sebe, takže **děda do toho dával.. děda toho ví, taky poměrně hodně, sice není z německý tý, ale tím, jak tam bydleli...to děda vypráví, oni se měli za Hitlera líp, než za první republiky, jeho táta sice Rus šel párkrát na gestapo, jeho maminka zase uměla německy, takže oni, když zjistili, že je úplně neškodnej, tak ho zase pustili ven a takhle se to opakovalo asi 2x, no a děda do toho dává jakoby víc, dá se od něj dozvědět docela dost věcí a to bylo možná taky jako, možná spíš než babička tak děda, jo, v tomhle směru, jak se zajímat o tu dobu, tak spíš děda, protože děda si toho fakt pamatuje víc, třeba zapomíná co bylo včera, ale tohle to si pamatuje dobře, a co vyprávěl bylo zajímavější, než co vyprávěla babička, protože babička tím, jak byla malá, tak to má zprostředkovaný přes někoho, takže já co jsem říkal babičce, že ten její tatínek, teda **děda Vainbach, tak on je vedenej i v Otvickejch novinách jako antifašista, pak je ve všech seznamech, co byly, vedenej jako antifašista a pak šli ven a babička říká, že on šel nedobrovolně, že ho odsunuli, ale on šel v dobrovolném transportu, takže je to sporný, prostě babička to má zprostředkovaný, takže člověk jakoby neví, ale je možný, že.. on šel společně****

se synem, takže syn mu to vůbec neřek, on byl starej, že jo, jemu bylo 80 nebo kolik, takže nevím, ale každopádně jako antifašista šel dobrovolně, takže babička to má zprostředkovaný a děda si to vybavuje víc, než babička, věci na konci války i bezprostředně po ní, děda má všeobecně ty vzpomínky zajímavější, protože on byl i u PTP, protože tím jak táta Rus, tak to bylo pozitivní, ale tím, jak toho švagra odsoudili a popravili následně, on nešel s Horákovou, ale v rámci těch procesů co byli, tak ho vzali s sebou, takže děda měl špatnej kádrověj profil, že jo (úsměv), takže šel k PTP, takže děda je v tomhleto spíš ten spouštěcí ten.. jak se zajímat vůbec o to

T: Ty říkáš, že babička to má zprostředkované, to je jasné, protože ona je ročník 41, a ta její maminka, která tady potom bydlela, už jsi nezažil?

D: Ta umřela 1982

T: S tou jsi se minul. Takže ta starší generace tady už nebyla?

D: Ne, ne vůbec.

T: No a jako, když ty jsi byl malý, v tom dětství, ty jsi říkal, že jsi byl ve Španělsku, nebo já nevím kde, a to jsi třeba nezažil nějakou cestu za příbuznými, třeba do Německa?

D: Ne, vůbec, jako já jedinej kontakt s Německem jako dítě, když sem prostě přijely tety, ale že bysme dělali nějaký výlet do Německa za příbuznými, to vůbec. Babička s nikým v kontaktu moc nebyla, ona měla, nebo má nějaký ty jména, jednou mi ukazovala nějaký seznam telefonních čísel, ale ona byla v kontaktu tak se dvěma, s tím bratrancem, ten už asi bude mrtvej, protože to vím, že on strašně kouřil, to bylo hrozný, to si pamatuju jako dítě, ten jel jak fabrika, to bylo hrozný, babička musela být na mrtvici, hrozně vyuzený to tady bylo, takže ten už asi umřel, teta v Německu, to je jediná spojnice s tou německou stranou a teta, kolik jí je? Podle mě už tak 85 a teta až umře, tak to končí asi úplně, už nebudou takovýhle spojení, to drží babička, protože nikdo od nás, jak máma, tak já jsme to neřešili, takže babička je poslední, kdo je s nimi v kontaktu, takže až to skončí.. Když to vezmete, že babička měla tolik strejdů, my máme tolik příbuznejch v Německu..

T: (skáče do řeči) No právě, mě to fascinuje, že to babička vzpomínala: tatínek byl z tolika dětí a maminka z tolika, takže když jsem si řekla, že je to taková plejáda, jako kdyby příbuzných, kteří odešli, nebo museli odejít, to už je jedno, jako a ty kontakty se totálně zpřetrhaly

D: Jo úplně. Babička o tom občas vyprávěla, to tady máte i na fotkách, Triga Antonín, babička jak na něj nadává, nebo myslím, že to je na něj, že dávali nějaký odškodnění těm, co byli na západě, a že on to shrábnul za celou rodinu i za ty ostatní, že nikomu nic nedal, ani tetě, která byla někde tam vedle, tak to vím, že na něj nadává, ale jinak ty kontakty vůbec nejsou a nevím, proč oni to neudržovali, vím, že babička, že oni byli v 82., že je pustili, celou famílii, protože babička už umřela, a pustili je celou famílii do Německa a to bylo takový rozhodování jo, ne, na hranicích, takže to myslím, že byla ještě jiná sestřenice, než jako teď' je sní babička v kontaktu a nevím, proč je to úplně zrušený, nevím proč, jestli oni, nebo my, nebyl zájem, netuším. Ale těch příbuznejch tam musí být mraky.

T: No dobře, a ty jsi říkal, jako že babička si vzpomíná na nějaké věci a že jsou to věci jako třeba kdyby ty teď vidíš z jiného úhlu pohledu, tak je to jenom ta rovina toho, já nevím, politického názoru třeba jako a nebo je to, jsou tam ještě jiné kontroverze, nebo je tam ještě víc věcí a nebo naopak jsou tam věci, ve kterých se shodnete, který tys našel potom třeba, víc jako? V pramenech, že to odpovídá? Co se liší a co se shoduje?

D: (šeptem) Já jsem říkal babičce, že ten její děda šel dobrovolně jako antifašista a babička: "Ne, ne, ne, to není pravda, ten strejda, ten Pepík ten ho přemluvil, nebo mu to vůbec neřek." Takže my se takhle občas neshodneme, i když je fakt, že ono je to černý na bílém, ale je to úplně k ničemu, to vím, v těch archivech je fůra věcí – je to zapsaný tak, ale je to úplně jinak. Protože ve fůře věcí máš napsaný, že byl člen toho a toho a nebyl člen ani ničeho, to se přepisovalo, protože na koci války, když se hlásilo do Prahy, kolik si zatknul členů NSDAP a koliks jich popravil, to jsou takový vymyšlený ty, takže nikdy nevíš, co je v archivu napsaný a jak to bylo ve skutečnosti. Takže my se v některých věcech neshodneme (úsměv). A když jsem jí hledal rodokmen, tak to bylo taky z archivu a říkám: "Ty jo, babi", a to mě nachytala babička, že říkám: "Babi, ty jo, já jsem koukal do sčítání z roku 21 a vy tam toho Ludvíka prostě nemáte na tý adrese, nespletla sis to?" a babička: "No to jsem si teda nespletla!" (úsměv) Že ví, že on tam někde byl a pak jsem se dozvěděl, že sčítání bylo, kdo byl v tu hodinu na tý adrese, tak toho tam zapsali, takže on moh bejt u tety třeba, protože babička, ten dědy, babičky táty nejstarší sestra, tak ta už byla dospělá, takže moh bejt třeba tam, nebo moh bejt někde jinde a oni ho prostě nezapsali, to mě babička zase nachytala v tomhleto, takže (smích) občas tyhle věci se neshodneme někdy. Ale v těch politickejch, to se neshodneme vůbec. Jako teď třeba názory na Babiše a na Zemana. To se neshodneme vůbec (smích). Tak teď nevím, kde jsme..

T: Ne, ne, já jsem se ptala na ty shody, jestli nějaké vyprávění se potvrdilo v těch pramenech, jestli máš takovéhle srovnání, nebo jsou spíš vyprávění, která se nepotvrdí.

D: V těch pramenech jsem zjistil právě, protože jak jsem dělal ty seznamy, já v rámci diplomky mám na konci seznamy, já jsem tu diplomku dělal trošku jinak, já jsem to zaměřil už jenom na lágr a udělal jsem to statisticky, takže jsem vzal všechny evidenční knihy, celou kartotéku, dneska z archivního pohledu nechápu, jak mi mohli dovolit, že já to úplně vzal a úplně zveřejnil, protože je to komický jo, protože dneska se skenujou a i v té oblasti, já tomu nerozumím, protože já třeba v oblasti odsunu se hledí na data narození, jestli jsou ty lidi ještě živí nebo mrtví, a dělá se s tím strašný.. osobní údaje a tak a někdy se skenujou věci, který nejsou tak starý a je to prostě na internetu. Já jsem třeba objevil rozsudky lidového soudu v Litoměřicích nebo v Český Lípě, to je jedno a je to na internetu a tam jsou stejný data, jako jsou v tomhleto, takže já v té diplomce jsem to udělal tak, že jsem všechny data, co byla v evidenčních knihách, tak jsem je vzal, dal jsem je všechny do excelu, takže já mám v rámci diplomky přes 2000 jmen a s adresama a kdy se narodili a tak a to jsou jenom ty seznamy, ale já osobně mám ještě pro sebe, tak já vím, jak dlouho tam byl ten dotyčný, za co tam byl, jestli ho zastřelili, nebo jestli tam umřel, takže já tohle jakoby tohle mám, tu práci jsem dělal z tohoto pohledu a teď jsem ještě dostal k papírům z lágru z Jirkova, no a tam, jak jste se ptaly, tam jsem si potvrdil, co babička říkala, tam to napsali trochu špatně, protože babička říkala, že tam šel ten pochod a tak a já jsem v chomutovským lágru našel babičky tátu a strejdu, Karla a

Franze, akorát oni je psali blbě, Mon, já nevím, co tam bylo za analfabeta, vím, že to jsou oni, protože seděly adresy a data narození, takže v tomhleto směru jsem si to potvrdil, protože babička to třeba nevěděla, že ještě předtím, než šel k hranicím, potažmo do Záluží, tak byl ještě v Jirkově a z Jirkova a z Jirkova je přetáhli všechny do Chomutova, takže on neprožil jenom pochod, ale i tohle, takže tohle jsem přinesl nově jakoby já zase. Tohle ona nevěděla, jí to doma nikdo neřek, takže to je to, co se doma u nich tradovalo a já to doplňuju (smích). Teď jsem to dával paní Luftový, ona to má někde doma, tak si to pak od ní musím vzít. Takže tyhle seznamy, jsem zjistil, že on toho prožil trošku víc.

T: Tatínek babičky, takže vlastně pradědeček pro tebe

D: No, no, no. Tak.

T: No dobře jako, a my jsme se ptaly i na další vývoj té rodinné historie, tzn. jako i na ty roky po 45. nebo tak, a z toho se taky něco vypráví? Nebo to už tě tak nezajímá? Třeba, víš, jak jako se jim žilo, jako.. dobře.. tvé mamince, prarodičům, nebo dejme tomu teda i praprarodičům, pokud z toho ještě je po 45.

D: Po 45., mě zajímá 68., to děda říkal: "No to ty tanky pod voknama", jo, jako tohleto, ale co děda vyprávěl po 45., tak děda byl mladej, tak vyprávěl, jak sportoval, jak jezdil na lyžích, jak byl na vojně a pak jak s jedním kamarádem.. děda je podruhý ženatej, že jo, babička.. to víte? Takže o tý svojí manželce, jak byla hrozná a tak.. To jsou jenom tydlety věci, co se člověk doví a pak máma do toho dávala, že zas jezdila k tý babičce do Otvic a tam, že si s nima nerozuměla, i když máma, když byla malá, babička jí neučí, nevím, proč to nedělala (šeptem), takže máma jako dítě, když jela k babičce a dědovi, tak jim nerozuměla, takže to bylo takový divný a pak když babička bydlela tady, tak s ní máma nějak komunikovala, jako nemluvila až do smrti, vůbec.

T: Česky?

D: No, no, no. Tak to jsou takovýhle věci, co vím. Pak co mě zajímalo za komančů, když jsem se zeptal proč jako neodjeli, tak babička, že její táta zase nechtěl, když mohli dobrovolně 48, 49, jako pouštěli Němce, a potom, když byli v Německu v 82, proč tam nezůstali, máma zase, že nechtěla, tak to jsou takovýhle příhody, co na ně občas člověk narazí, ale co by se povídalo a tradovalo, to nevím teda (úsměv). A dovolený, že jo, Jak byli na dovolený v Itálii, jak tam šetřili zbytečně, že si tam nekoupili ty cejchy, který mohli, to jsou takový story..v Maďarsku, jak měli super záclony. To jsme taky minule řešili, jak silonky v Rusku, jak jejich známý vozili oblečení už obnošený, tak to vozili do Jugoslávie a tam to vyměňovali za něco jinýho, takže tydlety vtipny story, co byly, to jo, ale jinak asi moc ne.

T: No a teda na toho dědečka, teda na tvého pradědečka jako ty vzpomínky, tak ten Staliňák a další průběh, to už ne?

D: Děda vyprávěl, tím, že on nebyl vůbec zatrpklej po válce, to byla spíš babička, ty voe to taky říkal děda, já říkám, že děda byl vedenej jako člen NSDAP a on říká: "Děda? Jako Franz? No to vůbec, to spíš babička" (smích) Ta to nikdy nějak úplně nepřenesla, ten babičky táta, tak ten to nějak zkous a vím, že se vyprávělo, že on pro tu obec, ač bydleli v nějakým

nájemním domě, ten dům, co byl jejich, tak ten byl kousek po babičky dědovi ten byl zase dál a oni bydleli v té samý vesnici, ale v nějakým nájemním domě a on tím, jak dělal na šachtě, tak pracoval, pracoval a pak i pro tu obec pracoval, aniž by za to něco měl, takže on chodil po obci, uklízel, staral se tam o tu zeleň, to děda, vlastně oba dva, vyprávěli. Potom se vyprávělo, jak on na šachtě takovýto, že Češi se učili německy, aby s ním mohli komunikovat (smích), jo takže spíš jenom tohleto a pak, že umřel na Červeným Hrádku a tak no. (Ztiší hlas) Já jsem třeba nepochopil, když jsem se s babičkou bavil, proč ona, babičky maminka, proč za ním nechodila, mě to říkala máma, že on, když umíral, tak oni tam za ním byli, ale ona už nebyla, tak jestli byla nějaká nemocná? Já jsem se na to neptal, ale on umřel 77, takže ona ještě dalších 5 let žila. Takže vůbec nevím, proč ona tam za ním nešla. Já jsem do toho nechtěl šťourat, říkal jsem si buhví. Máma si taky nepamatuje, že by tam s nima někdy šla. Nevím no. Takže to je, co vyprávěla babička a děda, že on nezatrpk, v tomhle směru, že dělal, dělal, že byl zvyklej dělat od svého dětství, od těch 14ti nebo kolika, říkala babička, tak tohle vím a potom to, co říkala máma, že si s nima moc nepovídala. Jinak nic, žádný další info (úsměv). To další, co já jsem zjistil až potom, teď, to už je trošku jiný.

T: A o té babičce se vyprávělo? (Sandra)

D: **Vůbec. To právě asi míň vím, než o dědovi.** To co právě říkal děda, s tím NSDAP, akorát, že neuměla česky, maximálně pro chleba, že si došla, že máma, když jí bylo nějakých 17, nebo 16? 15? Tak jak oni bydlely spolu v tom pokoji, tak ona to nějak těžce nesla, že ona chodí ve, jo prostě takovej ten režim, jak ona si představovala, babička, jak by to asi mělo u těch holek fungovat, tak to asi, náš děda je taky rázněj, ale ona si představovala něco jinýho, takže jenom tohleto, co vyprávěla máma, že ona se rozčilovala často kvůli tomu a pak, že si jí museli vzít k sobě, protože babička neměla důchod, takže by se o sebe nepostarala a tím, že nikdy nepracovala

T: No, no, ona nebyla zaměstnaná nikdy. Ani po tom 45. nezačala chodit.

D: No, ale to já jsem vůbec nevěděl, ale prej šlo bejt žena v domácnosti, to já jsem vůbec nevěděl, jak se teď vrtám v těch soudech, tak tam máme spoustu příživníků (úsměv) Tak říkám: " Ty jo, babi, jako.." (smích) Ale ona už byla stará, už to asi nehrotili, ale

T: Tak jí bylo 45 nebo 50

D: Ona byla 1905 možná, takže neměla žádný příjem, takže to jinak nešlo, než si jí vzít k sobě. Takže vím jenom tohle, co vyprávěla máma, jinak nevím nic (smích)

T: No dobrý a teďka ty máš ty archivní prameny a teď, víš jako, mě by zajímalo, jak člověk nějakým způsobem.. tak ty jsi ještě historik, jak se s tím člověk vyrovnává, že z ničehonic zjistí, že dědeček Franz byl členem NSDAP a v té rodině se to netraduje, nebo se o tom vůbec nemluví, nebo jako..

D: **Ona je otázka, jestli on skutečně** byl, že jo, ono by se to dalo nějak zjistit, ale mě nenapadlo se v tom nějak vrtat. Jednou jsem byl v archivu v Otvicích, tak jsem si tam hledal o babičky dědovi, jako o tom Veinbachovi, babička furt, že byl antifašista, antifašista, tak mě to zajímalo, protože tam jsou seznamy antifašistů, jak po 45., tak i v kronikách, máte německou

kroniku a pak tam pokračovali: "po období nesvobody". Němci je utlačovali a tak, a pak tam byl ten seznam těch antifašistů, takže v tomhle asi jo, ale jinak nevím no (smích)

T: Neptal ses?

D: Ne, ne. Babička říkala, vlastně děda, že to určitě ne (smích). Ale tak v partaji byl každej, že jo. Nebo musel, převážně, to i z dnešního pohledu, já vím, co se pak dělo v 38. a tak kdo nebyl v partaji, tím, že se dělali seznamy na schůzích, jako jo: Rozumíte mi?

T: Jako jo, ale potom byli ti antifašisti, kteří nemohli být zároveň v NSDAP.

D: Určitě, já jsem třeba přemejšlel nad tím, on byl, dejme tomu, vedenej jako NSDAP a jeho tchán byl antifašista, měl legitimaci a podle mě, kdyby se za něj nějak zaručil, že je, že prostě, že to není pravda jo? Prostě, že ho odvedli nejdřív tam, pak tam a mě to přišlo nelogický, protože, když máš tchána antifašistu, tak je to tvoje rodina, podle mě by se nepředpokládalo, že on byl nějaký aktivní člen prostě nějakých nacistických organizací, prostě to asi by nešlo, já nevím.

T: Šlo to. V rámci jedné rodiny, jsou to vzpomínky, člověk musí být opatrný, ale opravdu jsem našla rodiny, kde byli třeba 3 bratři, jeden emigroval v 39. nebo v 38., oni byli z Brna, takže jim žádný Sudety nehrozili a on emigroval těsně před 15. březnem 1939 z Československa, utekl a druhý byl velmi vysoké zvíře v rámci té SS, já nevím jak se to přesně jmenovalo, nějaká speciální jednotka Adolf Hitler a udělal relativně kariéru, takovej střední kádr, řekla bych, a byli to dva bratři.

D: Tak je to možný no. Já možná jednou až nebudu mít co dělat (smích) Tak si to možná..i když ono je to těžký s těmahle těma seznamama členů NSDAP, protože, buď se to vyhodilo, protože my u nás v archivu toho nemáme tolik, u některých obcí máme aktivní členy NSDAP i s legitimacema třeba, přihláškama, nebo tak, ale občas je to těžký a po válce byl každej člen NSDAP.

T: No jasně, my tady trošku narážíme na ty výzkumy co se dělaly v Německu, jak ty další generace vzpomínají na tu generaci svých dědů, tak by nás zajímalo, jestli i v té rodině tady, kor tady v Československu, kdy po válce byla ta díkce, že každej Němec byl fašista, jestli i tady to se nějakým způsobem řešilo ve vaší rodině.

D: vůbec, vůbec. Ne, vůbec ne (úsměv). Se mnou to máte těžký (smích).

T: Každá výpověď je výpověď, i negativní zjištění je zjištění.

T: Jenom, abych si to upřesnila, ty jsi celou dobu mluvil o tom dědovi, který šel ten pochod a ten se jmenoval jak? (Sandra)

D: Franz

T: A dál? (Sandra)

D: Mann

T: A ty jsi říkal Veinbach? (Sandra)

D: Veinbach je babičky děda.

T: Já jsem si to potřebovala ujasnit, děkuju. (Sandra)

T: Tvoje babička v tom rozhovoru řekla ta mamčiná rodina, ti byli spíš antifašisti a od tatínka, od toho Franze, jako ti byli takoví prostě němečtější.

D: To vůbec nevím tohleto (smích)

T: To bylo v tom rozhovoru, takže ten Veinbach byl od maminky babičky.

D: Tak.

T: Já jsem se chtěla zeptat na ten patriotismus. Ten krušnohorský nebo ještě ten otvický, nebo jak to je teda s tím patriotismem?

D: Otvický určitě ne, to spíš jako oblastně ty Sudety, asi spíš takhle.

T: Takže k tomu místu původu těch praparodičů a Otvice k tomu nemáš až takový vztah?

D: K Otvicům ne, říkám tady, ale spíš tady, tadyta oblast, my jsme vlastně všichni tady odsaš, kromě těch Veinbachů, kteří jsou až od Stříbra, Pomyšl, já teda nevím, kde je Pomyšl, já jsem to nikdy nezjišťoval, to je někde na Vary, to vůbec nechápu, jak sem zavítal, to je docela daleko. Takže spíš ten chomutovskej

T: Takže ne takovýto hledání kořenů v rodišti prarodičů?

D: To ne, to úplně ne.

T: A v Otvicích byl jsi, jezdíš se podívat na ten dům? (Sandra)

D: já jsem tam nikdy nebyl. Babička nás tam nikdy nevzala, jenom, když tam projíždíme tak říká: "Tak támhle nahoře", ale my jsme tam nikdy nebyli.

T: Ani jste tam nikdy nevystoupili z auta?

D: Ne, ne, vůbec, jako na hřbitově jo, to já nechápu, babička si už přesunula hrob, to vám říkali? Oni měli v Otvicích hrob a a ten přesunuli do Jirkova, ale v Otvicích je furt obrovská hrobka, která je Mannovic, babička tam chodí ke strejdovi, k jednomu Veinbachovi, nevím, ke kterému, ale tam na ten hrob, ale v Otvicích je velká hrobka Mannovic a v rámci té hrobky tam leží babičky děda Mann, kterej umřel ve válce, jakože leží, to je, že vás tam přitesaj, ale on umřel někde ve Slovinsku v Lublani. Povádal jsem si s paní Luftovou, oni se v Otvicích starali o nějakých 9 hrobů německých, a my v těch Otvicích máme obrovskou hrobku, ale babička to jakoby nevnímala v té širší souvislosti, ale v Otvicích jsem jednou hrál fotbal maximálně, v kostele jsem tam jednou byl a to je tak jako všecko. Jako, že bysme se tam byli podívat na tom domě, to vůbec, znám čísla popisný, ale jinak vůbec.

T: Ty máš ještě sestru, ta se o to taky nezajímá? Víš, jako..kdyby v té rodině, v tvojí generaci, v generaci vnoučat, jestli tam jsou nějaké rozdíly, sestru to zajímá?

D: Vůbec. Ségru vůbec. Minule jsme se bavili a ona říká: "Já jsem Češka" a já jí říkám: "Ty v sobě máš tak málo český krve, ani nedořezali bysme se" (smích) Ona to v tomhle směru vůbec nebere, ono je to na jednu stranu dobrý, ale nevím no.

T: A proč myslíš, že se to stalo, že jste tak rozdílný v tomhleto? (Sandra)

D: To jsem tady rozvířil já, rozumíš, to povědomí všeobecně, protože tady se o tom nemluvilo do nějaký doby, než jsem se já začal ptát, máma něco věděla, vlastně nevěděla, o tom, co se stalo mámy dědovi, to se máma dozvěděla až pozdějc až nějak potom, co já jsem se to dozvěděl, babička o tom nějak nevyprávěla a teď právě se ségrou tady jednou byly a byly překvapený, co ten děda prožil, tady se o tom nemluví, to je i důvod, proč my nemluvíme německy pořádně, jako z naší famílie, protože..nevím proč. koukali jsme jako děti na německý televize, nerozuměli jsme tomu vůbec, ale jako tady se německy nemluvilo, akorát babička, když volala do Německa, nebo, když přijeli, ale jinak vůbec. Jsme takový hodně odněmčený, když to tak řeknu, nevím proč, jestli je to těma komunistama, tou érou, který tomu moc nepřáli. Nevím, jsme takový odnárodněný, spíš já jsem to zaved na tu kolej, která by možná měla bejt. A z druhý strany od druhý babičky, to jsem říkal, tam jsou německý a tam to neřešej vůbec, strejda.. to jsou takový super německý jména – Verner, Lothar, tam to neřešej vůbec, oni, tím, jak je přesídlili do vnitrozemí rádooby sem, což jako nevím, jakej to mělo smysl z Vejprt sem (smích) To fakt nechápu. Tam to neřešej vůbec todleto.

T: no protože já si někdy říkám, ona ta jména někdy klamou, ale dobře Miler nebo Schmidt, ale když někdo přijde do 1. třídy a řekne: "Jmenuju se Verner", tak to člověka asi trochu trkne, ne?

D: Jo, to je fakt. To my budemem mít se ženou nějaký takový, to jsme se dohodli (úsměv), budemem mít nějaký hezký německý jméno, zatím nevíme jaký. A teď shodou okolností, když jsem byl na tý škole, když jsem dělal tu přednášku, tam se podepisovali ty seznamy, tak jsem se tam na konci koukal, kdo tam má německý jméno (smích) a byl tam jeden kluk a já jsem jim tam zdůrazňoval, že těch Němců zůstalo, když to vemeš na spolkový úrovni, já nevím, kolik je členů teď, asi 40 tisíc v rámci..

T: 20, ono už to hrozně kleslo (Sandra)

D: Tím, že v Čechách zůstalo nějakých 300 tisíc jakoby Němců, zhruba asi, tak tady by neměl být problém sehnat nějaký členy, tady je fůra rodin, co jsou úplně odnárodněný a vůbec o tom neví, že jo, a když koukám na hokej a vidím tam v tom Chomutově Davida Kempfa, tak říkám, ježiš takový hezký německý jméno a takový typický chomutovský jméno, protože Kempfové, to mám z rodokmenu, ty jsou tady fakt strašně dlouho a ty budou taky odnárodněný, jako úplně

T: No a co to teda znamená "odnárodněný", že už nevědí, že byli Němci, nemluví německy?

D: (důrazně) No, že to tak nevnímaj, vůbec, že by měli nějaký německý předky a v Chomutově je to všeobecný, já úplně kvetu, když zjistím, že někdo říká, že tady nikdy žádný Němci nebyli, toho považuju za úplně hloupýho člověka, kterej jako neví vůbec nic, protože tohle nikdo nemůže říct, to je asi chyba škol (smích), jako v tý době..

T: No a nebo i rodiny, že mu třeba neřekli, že babička byla Němka

D: Ne, ne, já to myslím všeobecně, jako Češi to říkají, třeba chomutováci říkají, že neví, že tady nějaký Češi vůbec byli (zřejmě chtěl říct Němci), to vyprávěla paní Luftová se starostou ve Strupčicích, něco v tom smyslu, že tam žádný Němci nebyli, to jsem říkal, to je hrozný. No a ti Němci v rodinách, viz naše famílie, německy mluví babička, děda má ještě německý školy, on je 34., takže děda rozumí, ale nemluví.

T: A ptal ses někdy proč, babičky? (Sandra)

D: Ptal jsem se proč a oni nevěděj. Jako nedokážou říct, proč nás jako děti neučili, nebo proč vůbec neudržovali to povědomí o tom, že jsme..

T: Přitom, když jsi se na tu historii ptal, tak o tom celkem mluvila, mluvila o tom, jako nevypadalo to tak, že by o tom nemluvila, že by jí to třeba tak bolelo. (Sandra)

D: Nevím, proč nás neučili. Je fakt, že jsme chodili od 3. třídy na němčinu, ale nikdo německy neumíme, to školství je úplně k ničemu v tomhle tom směru. Je to škoda, já to vidím z dnešního pohledu, já se někdy stydím, přijel pan Schmidt z Drážďan a já jsem se před ním styděl mluvit, to je fakt jako hrozný. Znáš pana Schmidta? To je vedoucí jirkovskýho spolku v Drážďanech a jsme možná zjistili, možná teda, že jeho táta umřel v lágru, to jsem mu zjistil já, on byl z toho pak docela vděčnej, protože mi psal, já si to přečtu, já rozumím, ale špatně mluvím, no a já jsem mu zjistil, že ten táta tam umřel, kdy tam umřel, a on i pak psal, že je to pro něj jak zjevení, protože on už v 80. letech to chtěl vědět a nikdo mu nic neřek a že to chce šířit v tý svojí rodině, on je takovej hodně sečtělej asi a má doma asi nějakou rodinnou historii, co si vedou a je to takový místo, který on neměl úplně zaplněný, on by chtěl vědět, kde ty Němci jsou, ty co umřeli v tom lágru, ono se to všeobecně moc neví, protože oni je měli pohřbít tam a jeho, to je taky paradoxní, jeho tatínek umřel v tom táboře a jeho nevlastní otec, kterej si vzal jeho mamku pak v Německu, tak ten v tom táboře byl taky, to jsem zjistil já, jenže asi o dva měsíce pozděj a on mu vyprávěl, že ty mrtvý vykopali a pak převáželi jinam, asi na hřbitov, ale to nikdo neví, protože v záznamech to není, tam se to nepsalo a oni to udělali jenom proto, hodně se o tom mluvilo a oni to potom přestěhovali, že jo, byla sklárna a pak to přešoupli do horní vsi a oni to potřebovali rychle uklidit, tak to přestěhovali, no a právě on mu vyprávěl, jmenoval se pan Linke, byli tam oba a jak je to propojený, on si pak vzal jeho maminku, vyprávěl mu o tom a on pak psal mě a oni byli z Újezda, jeho tatínek dělal na dole, náš děda dělal na stejným dole a bydlel kousek, jako Otvice a Újezd, to máš prostě kousek. Já věřím, že oni se znali, nebo spolu chodili na šichtu (úsměv). Já jsem mu to psal a on říkal, je to možný. Je to všechno propojený a štve mě právě, v týhle souvislosti, že nemluvíme německy dobře.

T: A teď ještě jedna otázka. Ty jsi říkal, že tady ten pán byl šíleně rád, že zaplní nějaké bílé místo jako, a ty, když se něco dozvíš, zaplňuješ v té rodinné paměti ta bílá místa?

D: Jo, já to říkám babičce, ale občas..

T: Není to tak jednoduché, aby to bylo přijato

D: Jasně no. Právě, babička má občas něco za co tak prostě bylo, jako je otázka, kdo z nás má pravdu, jestli to, co jí říkala její babička, nebo to, co já se dozvím v papírech, může to být tak i tak, nikdy nevíš. Takže nevím, no..

T: A můžeme mít ještě jednu osobní otázku? My jsme tady minule hovořili o tom, že ty máš přezdívku Mann.

D: No jasně, na facebooku.

T: A proč?

D: No já nevím.

T: Tak vidíš, babička neví, proč s váma nemluvila německy a ty nevíš proč Mann.

D: Ne, já jsem tam nechtěl dávat Valter z nějakýho důvodu, jeden čas jsem to točil, jeden čas jsem tam měl Veinbach, jeden čas Valter, já jsem to prostě tak protočil a teď už nějaký pátek to tam nechávám a možná je to ten vztah k té německý rodina, možná jo a možná i z toho pohledu, že já našeho tátu úplně nesnáším, nenávidím, nebo ne nenávidím, nemám ho rád, takže jsem si říkal, to jméno mám, tak proč bych ho na facebooku nemohl mít jinak (smích) A je to jako víc k té části německý rodiny. nevím, no, Nevím, proč, Prostě jsem to tam dal.

T: A tys mi připomněl, jak jsme se potkali v archivu a dělali jsme první rozhovor, že se cítíš jako Němec, já vím, že je to těžký, ale kdybys měl zavzpomínat, jak se vytvářela tvoje identita od češství, němectví až po krušnohorství, ty proměny, proč k tomu docházelo? (Sandra)

D: Taky jsem o tom přemýšlel, taky jsem si na to vzpomněl, jak jsem ti to říkal v té kavárně, tak jsem si říkal, že dneska bych to řekl úplně jinak, neřekl bych, že jsem Němec, protože to je trochu jiný si myslím, já nevím, možná k té krajině, je to všechno napojený na to, co já teď dělám. Já to vidím třeba v práci. Mám kolegu, ten je z Děčína, i celá rodina, ten ví o Děčíně úplně všechno a já si připadám v tom Děčíně.. já jsem si našel téma ty soudy a orientuju se v tom asi nejlíp ze všech, ale já tam jakoby nepatřím. Rozumíš? Ač tam jakoby jezdíme na výlety, ale furt to není stejný, jako, když se tady narodíš a víš tady, jako ne o všem, ale furt je to jinej vztah k tady tomu, než k tomu Děčínu, i když Děčín mám rád a ledacos už vím, tak je to prostě úplně něco jinýho. Nevím, no, nějakým způsobem se to přetransformovalo do chomutovství (smích)

T: To je hrozně zajímavý, ono to za 10 let může vypadat jinak. Já už se cítím líp v Brně.

D: Tak já bydlím v Ústí a Ústí je těžký mít rád (smích) Já tady třeba nesu těžce proměnu v Chomutově, já jako dítě, když si vybavím, jak jsme chodili k babičce, ona bydlela na Kamenný a chodili jsme do Kasu, to máš na každém sídlišti, byl tam ten sál, obchody, v rámci toho sídliště, a já to těžce nesu, protože, když jsem byla malej, tak v tom areálu bylo i kino a my jsme tam chodili, a pak nějakým způsobem, nevím proč, nevím odkdy, asi, když mi bylo 15, 18, tak se to proměnilo všeobecně, to kino skončilo a ten průjezd co byl, tak obchody skončili, pak už tam byl jenom Vietnamec a teď to bouraj, já to těžce nesu, tuhle proměnu sídlišť, ač si někdo říká vyrůstat na sídlišti musí bý hrozný, ale já měl fajn dětství v paneláku jako (smích) Bylo to jiný i z dnešního pohledu, já nechápu děti, že nechoděj ven hrát fotbal, i když chápu, že nebyly takový technologie, já jsem taky proseděl hodně času u počítače na střední, ale já to tady mám rád, Ústí nemám rád, možná že v Brně bych taky byl rád, žena, když tam byla, tak se jí líbilo, Praha říkala, že je jako fajn, ale Brno je útulnější. Si dělaj Pražáci srandu, že Brno je předměstí Prahy (smích)

Sandra: Já ne.

D: Takže, kdybych možná bydlel někde jinde, tak to vidím jinak. Ústí není... No, my jsme byli teď na dovolený na Kuksu, Vrchlabí super, Trutnov, úplně miluju Trutnov, byli jsme tam chvíli, ale ty lidi, ta pani, u který jsme bydleli, to byla tak milá pani, až jsem si myslel, že si ze mě dělaj srandu, protože ať jsem šel kamkoliv, všichni se smáli, a já jí říkám, že je to divný, že se na mě všichni smějou a ona: protože se smějete vy na ně. Já z toho byl úplně hotovej a žena taky, protože Ústí a tady jsou lidi permanentně nasraný, furt, tady jsou lidi prostě furt naštvanej, proto jsem říkal, že bych se přestěhoval zpátky. Zpátky je to těžký e přestěhovat, protože já bych moh zůstat v archivní tý, já bych se mohl nechat přeložiz, žena pracuje v Teplicích v Muzeu a ona by musela jít někam jinam, Já bych si dal žádost a počkal. (hovor o Rakovi a o stěhování archivu, jak nakládali dodávku...) Takže já bych se zpátky vrátil, ale otázka je, co se ženou.